

ollandsche Neo-
n., meldt het
eboorte. Hierbij
enten. De ge-
vruchten dan
ene ook princ-
menschen.
er bij hem tot
met het Woord
kt. De persoon-
diedt zonder het
urheen Hij wil-
en met het be-
zijn des men-
— aldus schrij-
len bij Calvijn,
and gekomene
er terug op de
die met zekere
ergeboren enke-
geboorte gedeel-
den Heiligen
geestesinwer-
de bemiddeling
ds te kort. Het
ven alleen zalig
sprak Kuyper
nieuwe leven
persoonlijkheid.
gereformeerde
genesis-theoloog
niet langer in
elkander, zoo-
spraken. Voor
ng Gods plaats

Schriftbeshou-
e 17e eeuw. De
in Voetius' ge-
tusschen „anc-
rica“ reeds liet
ommentaren.
onder de Neo-
lan de meester
triftgeloof in de
i Kuyper zeker
ren vijand van
Bijbel als „het
handboek voor
on worden ge-

leerlingen zoo
unische“ schrift-
de latere gene-
heid in 'eerste
neer een synode
adits „zintuige-
ouden zijn!

den zijnerzids:
beschouwingen
te beoordeelen.
Die laatste op-
natuurlijk een
niet iets zeker,
ynode zegt het,
chten. Prof. H.
navolging van
disme tusschen
len der Bijbel-
sche inspiratie-
ke zijde van de
oet komen. Hij
Schriftprobleem
en. Hij ziet dus
al verwerpt hij
Schrift. Zijn
komt ook uit in
2. Hij heeft niet
an Dr Kuyper,
een beeld
wedergeboorte
het hart door
p het geloof.

we niet eerst
a? En hoe kan
vroeg sterft, als
in in Christus,
gehoord? Prof.
p Calvijn, maar
19): „Maar het
, en de kinder-
s nog niet be-
God te kennen,
stenschap beide
n. Doch zij be-
hij het gehoor-
leen beschrijft
welk God in het
en; maar Hem
a ander middel
vaar een ander
in velen, welke
Geestes, zonder
dikatie met de
ft. En naardien
zal zijn, indien
geëgend wordt,
erstand hebben
el, dat ze mij
dat de kinder-
e hebben eenig
ervloed zij een
dit zeg ik niet,
dat ze begaafd
n ons gevoelen,
aan het geloof
asschen beiden
nig zou breide-
ze fijne lieden,

welke naardat het hun in den mond schiet, gerustelijk en zonder vrees alles loochenen, of belijden en staande houden.“

Het staat Prof. H. en ieder ander natuurlijk vrij, om in dezen met Calvijn van meening te verschillen, maar dan moet men niet Calvijn uitspelen tegen Dr Kuyper. Het is zeer verblifdend, dat Calvijn tegenwoordig ook buiten de Geref. kerken zoo geëerd wordt, maar deze Calvijnvereering heeft ook een nadeel, namelijk, dat men eigen gedachten door Calvijn laat uitspreken en er dan zijn volgelingen mee bestrijdt.

Tot zoover Dr v. d. Zanden. Het lijkt ons overbodig, er iets aan toe te voegen. Tegen Dr Kuyper's opvatting inzake palingenesie en theologie mogen ook onder ons enkelen bedenkingen hebben, maar Prof. Haitjema is niet zoo geduldig in de materie ingedrongen, dat hij het buitenland betrouwbare informatie geven kan, ten aanzien van de geref. kerken. Trouwens, hij is de eenige niet. In een duitisch tijdschrift heeft voor enkele jaren een duitisch hoogleraar iets geschreven over de „Kuyper-sche gereformeerden“, die dan getypeerd werden naar wat de professor zoo eens op een Zondagmiddag had waargenomen (op een fietstocht) in... de hervormde gemeente van Oldebroek. En hij had, naar hij zelf zegt, omtrent de Kamper Theol. School en de „Kuyper-menschen“, te voren geïnformeerd in een herv. pastorie van Zwolle... Welnu, Prof. Haitjema's geestigheid over Assen is geen zier meer waard uit wetenschappelijk oogpunt. Alleen is ze wat minder onschuldig dan 't verslag van dien fietzenden professor.

„Veronderstelde wedergeboorte“.

In „De Wakker“ (chr. geref.) schreef Docent Wisse van Apeldoorn:

3. Het einde is gekomen, door J. H. Vink.

Het heet een „ernstig tijdschrift over Ezechiel 7“, geschreven door J. H. Vink, „oud-ouderling der Chr. Geref. Kerk“. En dat is het ook: Een ernstig tijdschrift. Nieuwe dingen staan er niet in, maar als een getuigenis eener blijkaar van den hemel aangegrepen ziel, verdient het met ernst gelezen te worden. Mochten van onze kansels maar meer van zulke bazuinstooten gehoord worden.

Een week later schreef dezelfde hand in hetzelfde blad:

De vorige week recenseerden we o.a. een boekje: „Het einde is gekomen, geschreven door J. H. Vink, oud-ouderling der Chr. Geref. Kerk“. — We moesten dezer dagen echter vernemen, dat deze schrijver nu ja vroeger wel ouderling in de Chr. Geref. Kerk is geweest, maar thans niet meer, ja, dat hij de Chr. Geref. Kerk geheel en al den rug heeft toegekeerd. Eerlijk waar, maar ik kan zulk een titel dan niet anders dan misleidend noemen. De waarde van zulk boekje vermindert er ongemeen door. Als iemand schrijft over en tegen de zonde, dan diene hij te verstaan, dat een handeling welke toch feitelijk indirect (of direct?) ingaat tegen het negende gebod, evenzeer in de oogen Gods een onheiligheid is; of de schrijver dan ook werkelijk een „blijkaar van den hemel aangegrepen ziel is“, gelijk ik meende, komt hierdoor in twijfel.

Misschien denkt iemand, dat het opschrift, dat ik hierboven plaatste, spotten wil. Het is evenwel juist ernstig bedoeld: ik wil er alleen mee illustreren, dat de chr. geref. menschen door hun leiders het subjectivistische pad opgevoerd worden, d.w.z. onherroepelijk, tenzij ze zich van dit kwaad bekeeren, „secte“ zullen blijven. Immers, die auteurs, van wie men — men kan eens zien, op welke lichtvaardige gronden, ik spreek naar hun eigen maatstaf — de wedergeboorte vrijelijk veronderstellen kan, worden tot bazuinblazers gepromoveerd en door een docent der homiletiek (!) den veronderstellingsvrijen kansels toegebeden. Komt die hypothese echter wankel te staan, dan moet er haastig een stukje overheen, alsof daarmee het objectieve woord, stel dat het eens wat betekende, zijn betekenis verloren had. Als zoo eens van alle dierbare oude en nieuwe schrijvers het doopceel gelicht werd, dan bleef er in de wereld niet veel stichtelijks over... en kwam er ook weer heel wat bij... óók van katters; ik ken tenminste onder hen menschen, van wie ik de wedergeboorte geloof, althans ziende, wat voor oogen is. Dit gevalletje typeert, en daarom is 't de moeite waard.

De separatisten zijn zoo onnoozel.

Het „Handelsblad“ schreef in verband met de houding, die onzerzijds aangenomen werd inzake den Zendingsraad (en waarover wij onlangs uit „De Macedoniër“ Ds Pol lieten spreken in deze rubriek):

Dan komt weer het schrikbeeld van de „modernen“, met wie Gereformeerden niet kunnen samenwerken. „Geloof en ongeloof kunnen niet met elkander samengaan, ook niet met elkander consulteren.“

Terwijl deze aangelegenheid nog in discussie is, heeft de synode der Chr. Geref. Kerk, wier Zendingsdeputaten tot nu toe wel meewerkten zonder eenig voorbehoud, onverwacht de samenwerking met den Zendings-Raad, evenals trouwens met alle lichamen buiten hare kerk, verbroken. Ook al om die „modernen“.

Men zou wenschen, dat al deze menschen zich eerst eens op de hoogte gingen stellen van de wereld-situatie der Zending. Blijkbaar doen zij dat liever niet, omdat zij het in het eigen kringetje veel te knus vinden en zich niet of weinig bekommeren om wat daar buiten ligt. De zucht naar separatie

¹⁾ Coniunctivus Kerstenianus.

zit hun in het bloed en daar is niet tegen te praten. Ook de Zendings-Raad zal er zich bij moeten neerleggen en zijn eigen weg gaan. Gelukkig is er nog werk in overvloed.

Het zou wel eens — precies andersom — zoo kunnen wezen, dat de gereformeerden (ten aanzien van wie Ds Pol het verwijt van separatisme met argumenten afgewezen heeft) de wereldsituatie van de zending juist bijzonder goed begrijpen; dat ze dus goed weten, dat de zending almeer een cultuurzaak wordt, en al leger boodschap heeft; zulks dan juist door de actie van hen, die het woord „boodschap“ zoo „populair“ gemaakt hebben, in en buiten studentengeneraties. „Zijn eigen weg gaan“, — ja, had de zendingsraad maar een EIGEN weg; ik vermoed, dat dan op omschreven basis met iedereen te werken valt. Maar alle wegen, die wat „EIGENS“ hebben, worden tegenwoordig opgebroken; alles krijgt tegenwoordig het verlegenheids-voorvoegsel „pan“: de pan-europeër, enzovoort. Wie geeft ons eens een exemplaar van het pan-zoogdier voor den dieren-tuin?

Ds Kersten onder de neo-gereformeerden.

In „De Wakker“ (chr. geref.) schrijft Docent Van der Schuit van Apeldoorn:

Er zijn toch nog kerken van gereformeerd belijden, waar men over de waardigheid en de ernst van het ambt van dienaar des goddelijken woords nog wat meer oud-gereformeerd denkt en handelt dan tegenwoordig in de neo-gereformeerde richtingen.

Hierop volgt dan een betoog, dat het „neo-gereformeerd“ is, de functie van predikant en kamerlid te verbinden; daarentegen oud-gereformeerd, deze twee streng uit elkaar te houden; hetgeen dan, behalve met eenige vage notities omtrent de bedeeeling der schaduwen in het O. T. ook ondersteund wordt met een beroep op het „gansch bijzonder karakter“ der theologie, zulks dan tegenover de „universitaire gedachte van Kuyper“. Het zal wel waar zijn; daarom hier maar niet meer van. Hoofdzak is, dat de naam „neo-gereformeerd“ hier blijkbaar ook voor anderen dan degenen, die tot nu toe er bij voorkeur mee doodgeverfd werden, gebezigd wordt.

Dat is een troost, en een schrik... Een troost, want hoe vager die naam wordt, hoe meer ieder begrijpen gaat, dat hij in dezen mond beteekent: datgene, wat ons niet volgt, en toch gereformeerd wil heeten. Een schrik: want die algemeen-making van den naam neo-gereformeerd is óók een symptoom van het loslaten van alle serieuze onderzoek naar den inhoud van den echten naam: gereformeerd... Ook al een „neo-gereformeerde“ decadentie dus, daar in „De Wakker“.

Over Stalin.

Dr M. v. Rhijn schrijft in het „Algemeen Weekbl.“ over den befaamden Rus:

In een vergadering h.v. pleegt hij eerst te zwijgen. Pas tegen het einde van de discussie vraagt hij 't woord. Dan verdedigt hij het standpunt, waarvan hij heeft gevoeld, dat de meerderheid het zal aanvaarden. Op die manier maakt hij steeds den indruk de man te zijn.

Ik wilde voor een lief ding, dat wij ons van zoo'n mijnheer geen voorstelling konden vormen...

K. S.

CORRESPONDENTIE

Herinnering.

6 October a.s. wordt gedisponeerd over het abonnementsgeld voor den termijn 1 October 1931—31 Maart 1932 (ad f2.50 + 15 cts dispositiekosten).

In verband hiermede verzoeken wij onzen abonnés, die er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te willen doen. (Postrekening 360000).

DE UITGEVERS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Watergraafsmeer (Ze pred. plaats): G. C. Berkouwer te Oudehorne en P. N. Kruijswijk te Hilversum.

Beroepen te:

Bellingwolde-Nieuweschans: H. Bouma, cand. te Haren (Gr.). Bolsward: J. H. Donner Jzn. te Broek op Langendijk. Haren (als hulppred.): F. Strikwerda, cand. te Lollum. Iersel: H. Smit te Rottevalle. Nieuw-Lekkerland: H. van Heijst te Waardhuizen. Opende (Gr.): J. G. Adema, cand. te Leeuwarden. Oud-Beijerland: J. Snoey te 's-Gravenmoer. Oudshoorn (gem. Alphen a. d. Rijn): G. C. Berkouwer te Oudehorne. Pijnacker-Nootdorp: M. Heuzevelt, cand. te Rotterdam. Smilde: D. v. Enk te Zweeloo. Sliedrecht: J. W. Esselink te Doorn. Stadskanaal: J. H. A. Bosch te Alphen a. d. Rijn.

Aangenomen naar:

Bovenbergum: D. v. d. Wielen, cand. te Bergum. Kooten: G. J. Hoytema, cand. te Franeker. Twijzel: H. J. ten Brink, cand. te Amsterdam-Oost.

Bedankt voor:

Beetrum: F. Guillaume te Oosterend (Fr.). Bellingwolde-Nieuweschans en Giessen-Oud- en Nieuwkerk: H. J. ten Brink, cand. te Amsterdam-Oost. Bergum: Th. Boersma te Hilaard. Dedemsvaart: S. Wesbink te Hoorn. Gerkesklooster-Stroobos: J. S. Post te Axel. Zalk, Zaltbommel en Zuidwolde (Gr.): G. J. Hoytema, cand. te Franeker.

Kerkinstituering.

De Classis Den Haag der Geref. Kerken benoemde een commissie om haar op de c.v. vergadering van advies te dienen in betrekking tot eventuele Kerkinstituering in het Laakkwartier tusschen Den Haag en Rijswijk.

Emeritaat.

Aan Ds O. Boersma, Geref. predikant te Koudum, is door de Classis Workum, met ingang van 1 October a.s., om gezondheidsredenen, eervol emeritaat verleend.

Intrede.

Zondag 16 Augustus l.l. is Ds E. de Jong, tevoren predikant bij de Geref. Kerken te Bellingwolde en te Nieuwe Schans, bevestigd als predikant bij de pas geïnstitueerde Geref. Kerk van Pematang Siantar (Sumatra's Oostkust). Als bevestigiger trad op Ds C. Mak, van Medan.

Candidaten tot den H. Dienst.

De heer A. Quack, Theol. cand. aan de Vrije Universiteit en beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Genemuiden, is door de Classis Zwolle der Geref. Kerken peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten.

Cand. C. van den Boom, Delftweg 42 te Overschie, Theol. cand. aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, is door de classis Schiedam der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen beroepbaar verklaard bij de Geref. Kerken in Nederland. De heer Van den Boom is bereid een eventueel op hem uitgebracht beroep terstond in overweging te nemen.

Cand. M. Kamper te Meerkerk, beroepen predikant bij de Geref. Kerk van Nieuw-Weerdingen, is in de Woensdag gehouden vergadering der classis Stadskanaal peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten.

Prov. Diaconale Conferentie.

Op de 41ste algemeene vergadering op Woensdag 23 Sept., in de consistorie der Noorderkerk te Groningen, zal de heer J. Schouten van Rotterdam, refereren over: „Welke is de roeping onzer Diaconen, ten opzichte van de werkloze leden der Gereformeerde Kerk“, en Ds H. v. d. Elskamp, van Groningen, over: „Hoe kunnen de diaconen medewerken tot den geestelijken opbouw der Kerk en hoe kunnen predikanten en ouderlingen medewerken tot bevordering van het werk der barmhartigheid.“

Tegen verplichte aftreding.

Te Den Haag-Oost heeft de Kerkeraad der Geref. Kerk zich tegen verplichte aftreding van de ouderlingen en diaconen verklaard.

Classissplitsing.

De Classis Amsterdam der Geref. Kerken heeft in haar jongste vergadering op voorstel van de Kerk van Laren besloten, over te gaan tot classissplitsing. Er is een commissie benoemd, bestaande uit de heeren Ds D. Tom van Hilversum; Ds H. Buurman van Amstelveen; Ds J. E. Vonckenberg van Huizen; Dr W. G. Harrenstein van Amsterdam en ouderling Hessels van Bussum, om op de volgende vergadering van advies te dienen. De belangrijkste bezwaren waarvoor een oplossing moet worden gezocht, zijn die welke betrekking hebben op de steunregeling aan hulpbehoevende kerken. De kerkeraad van Laren denkt zich de splitsing aldus, dat er 2 nieuwe classes komen, n.l. een classis Amsterdam, omvattende de kerken van Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam-West, Amsterdam-Zuid, Diemen, Ouderkerk a. d. Amstel en Watergraafsmeer. En een classis Hilversum, omvattende de „Gooische kerken“, te weten: Ankeveen, Bussum, 's-Graveland, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Muiderberg, Naarden, Nederhorst den Berg en Weesp.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND.“

Bedankt voor:

Amsterdam-C.: J. J. Buskes Jr. te Oosterend (Texel).

CHR. Geref. Kerk.

Aangenomen naar:

Vlissingen: L. Kleisen, cand. te Apeldoorn.

Bedankt voor:

Steenwijk, Vlaardingen en Wormerveer: L. Kleisen, cand. te Apeldoorn.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Den Haag: R. Kok te Veenendaal.

Bedankt voor:

Ridderkerk: M. Heikoop te Utrecht. Vlaardingen: M. Hofman te Krabbendijke.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Brandwijk: A. H. J. G. v. Voorthuizen te Lage Vuursche. Colijnsplaat: E. D. G. v. d. Horst, Em. pred. te Bussum. Giethoorn: J. W. v. Petegem, cand. te Dinxperlo. Heteren: J. H. Koster te Montfoort. Molenaarsgraaf en Tholen: J. C. Terlouw te Kamperveen. Papendrecht: R. Bartlema te Zeist. Ridderkerk: C. J. v. d. Graaf te Nijkerk. Saawoude en Elmst: J. C. Terlouw te Kamperveen. Schraard: P. Bouw, cand. te Utrecht. Urk (toez.): C. A. Lingbeek, Em. pred. te Voorthuizen. Wageningen en Woubrugge: G. de Vries te Heerde.

Aangenomen naar:

Eelde (Dr.): R. N. Hefting te Nieuweschans. Hollandscheveld-Z.O.: H. H. Schipper te Willemsoord. Roermond: A. Keers te Brekens.

Bedankt voor:

Dussen: A. Sonneveld, hulppred. te Voorburg. 's-Graveland-Capelle: W. Deur te Schoonhoven. Hoogmade en Raamsdonksveer: J. v. Kuiken te Exmorra. Nieuw-Lekkerland: J. H. Koster te Montfoort. Tilburg: Dr J. C. Wissing te Tiel. Workum: Dr A. Steenbeek te Surhuizum.

Intrede te:

Ferwerd: D. J. Politiek, Tekst: Joh. 6:28 en 29. Haarlem: W. J. v. Elden, Tekst: Joh. 10:11—16.

Overleden:

16 September: C. Plaatsman, Em. pred. der Herv. Kerk van Hooze Zwaluwe.